

Håraf sig lære nu hwar man,
 Att uti våra tider
 Stor under sig tilldraga kan:
 Det wißt till åndan lider.
 Allwarligt och besinnas må,
 Hur' andan pigor faller på,
 Of till stor lust och fromma.

1. 11. Jan. 1824

En mycket tänkwardig

R i m = H i s t o r i a

Om den undergörande Pigan

Anna Catharina Lundgren

från Grans Socken i Upland.

Andra tillökta och nödtorfteligen förbättrade
 Upplagan.

Stockholm,
 Tryckt hos Johan Hérberg,
 1825.

En Wisa nu jag sjunga will
Om en märkwärdig piga.
Fast alla andra tiga still,
Kan jag likwål ej tiga.
Hon gör mång under dagelig,
Och botar sjuka stundelig,
Att de sig tro helt friska.

I ungdomen i högfärd stor
Och stolthet har hon lefwat,
Föraktat både far och mor,
Sig blott i flärd inwefwat;
Men aldrig nånsin någon man,
Så widt man derom weta kan,
Lär henne warit nära.

En Söndag hon i kyrkan war,
Med ett högfärdigt sinne.
Hon krokkam stor i håret bar,
Hon har det uti minne;
En hon stenbarligt skåda fick,
Hur fring de bönder Satan gick,
Som sutto der och sofw.

Hon märkte ock i drömmen hur'
Han midt för henne stanna',
Och större horn än någon tjur
Han hade i sin panna:
På knåna han ock hade horn,
Så spetsiga som kyrketorn,
Och nästan likså stora.

Derpå hon dessa ord förnam,
Som med sträf röst han sade:
Tag hit din gamla usla kam;
Och wid de ord han lade
På hufwudet framsfoten sin,
Och flöste grusligt hennes sinn,
Att hon begynte qwida.

Utaf mitt horn, tillade han,
 Will jag dig kam föråra,
 Så grann och ståtlig, att du kan,
 Den mig till heder bära;
 Ej nånsin en kammakar-hand
 I Swea eller Göttha land
 Har gjort så'n hufvudprydnad.

Då Satan sådan talan höll,
 Från Predikstoln det duntrar.
 Vår Jungfru, skrämd, på näsan föll,
 Och menigheten undrar,
 Hvem presten menade alltwål,
 Då han skrek till: Du syndatrål,
 Wäk upp ut ur din dwala!

Ett hål hon uti pannan fick
 Wid fallet som hon gjorde,
 Hon hastigt utur kyrkan gick,
 Och det med bränwin smorde.
 Men såret har hon ännu qwar,
 Och derur rinner ständigt war,
 Och aldrig kan det läkas.

Swart kläde hon på hufvud bär
 För att sitt sår betäcka,
 Och enkel hennes klädsel är,
 Ej Satan den kan gäcka. —
 Men nu jag er berätta will,
 Hur sedermera det gick till
 Den Sönda'n Satan syntes.

Ur kyrkan Anna Cajsa lopp,
 Som hon fått eld i andan;
 Hon skalf uti sin hela kropp,
 Och satte sig i wåndan
 På stocken utför kyrkdörren ner;
 Hon som ursinnig sig beter,
 Och börjar att predika.

Hon talade så jämmerlig
 Allt för de bönders skara,
 Att för sitt bröst de slog sig,
 Gud nådlig oss bewara!
 Ty hon berättade, hur Jan
 Gick bland dem midt på ljusa da'n,
 Att deras andakt störa.

Hur honom hon skenbarligt sett,
 Hon börjar nu berätta,
 Samt hwilken kam han henne gett,
 Och att sitt samwet låtta,
 Hon rycker kammen ur sitt hår,
 Och knäcker honom mot sitt lår,
 Bort med dig, Djesla-prydnad.

Knappt hade hon de orden sagt,
 Förr än de pigor hasta,
 Ifrån sitt hår med allo magt
 Krokkammarna att kasta.
 Wår Cassa drängarne då bjöd,
 Dem samla och på rödan glöd
 I socknestugan lägga.

Nu blef en trängsel för att se
 De syndataggas brinna,
 Men, hwilket under hår månd' se!
 O menn'ska det besinna!
 De fräste och de wåndades,
 De kröfte sig och pinades,
 Och stanken blef odråglig.

Nu blef i trone styrkt en hwar
 Wid detta stora under:
 Ej någon blef i stugan qwar
 För luft och Satans funder,
 Som han der med sitt horn bedref,
 Förskräckelsen nu allmän blef;
 Men pigan fick stor åra.

Från by till by hon sedan gick,
 Predikande sin lära
 Mot högfärd och ett syndigt folk
 Att horn på huswud bära.
 Nu kände hon en kraft också,
 Allt ifrån huswud ned till tå
 Den menskokropp att hela.

På lemman, som fått syndens lön,
 Hon lägger sina händer,
 Och mumlar derwid någon bön,
 Emellan sina tänder.
 Och har man då den rätta tron
 På hennes kurer och person,
 Så blir man säkert botad.

Så har hon botat mången man
 Och jämväl mången qvinna;
 Likväl man icke alltid kan
 Hos henne hjälpen finna:
 En Andan är ej alltid när,
 Han lärar ha än här än där
 Så mycket att bestålla.

Men en profet uti sitt land
 Ej sållan hatad blifwer,
 Hon drefsöre till Westmanland
 Från Upland sig begifwer.
 De många under hon der gjort,
 Jag utaf flere gummor sport,
 Som selske ha det pådat.

Men hwar en Anna Cajsas vän
 Nu fälle tårar heta,
 En nu så blir berättelsen
 Helt ynkelig bör man weta...
 Vår Cajsa gick till Westerås,
 Der inom storkan bom och lås
 Hon sattes uti häfte.

I korb och i ansäktning stor
 Hon tillbragt natt och dagar,
 Men detta tillstånd, som jag tror,
 Ej Anden rätt behagar;
 En hon af honom löste fått,
 Att blott hon icke har så brått,
 Han henne skall befria.

Han också hållit ord deri,
 En då hon länge varit
 Så fångslad, blef hon slutligt fri,
 Och, som jag se'n erfarit,
 Lär det ha sett så underlig,
 Att många nu förbanna sig,
 Hon aldrig varit fången.

Men detta som så öfvergår
 Hwad wi förstå och weta
 Jag lämnar, och som jag förmår,
 Will jag åt Er framteta
 Ur ryktets frönikor hur' se'n
 Hon sig begaf till Stockholms län
 Och hwad sig der tilldragit.

Till Skeptuna en dag hon kom
 Till lands, till lusts ell' watten,
 Jag wet ej: och jag tror derom
 Wet ingen; ty om natten
 Hon kom och hos en prestman låg,
 Och dagen efter man der såg
 Sju socknars alla sjuka.

Äf träben man der sparkad blef,
 Äf lama armar knuffad,
 Den ene på den andre klef,
 Och låsarn blir förbluffad,
 Då han nu höra får försann,
 Ätt ur sitt hus wår andans man
 Måst fly för andans qwinna.

Ty fring wår Cajsa trångdes de,
 Ätt henne komma nära,
 Ätt undfå deß wälsignelse
 Och höra så deß låra.
 Wår prestman då ur stugan går
 Och lemnar gladlig sina får
 I Anna Cajsas händer.

Nu grep sig Cajsa krafftigt ann
 Med hand-påläggnings werket,
 Och uppå mångens kropp man fan
 Äf händerna se märket;
 Ty wißa ströf hon på i hast,
 Men andra nöp hon som en gast,
 Ällt efter hwars ens främpe.

Men Höswitsmannen hade sport
 Hwad i Skeptuna hände,
 Och ällt hwad Cajsa hade gjort,
 Han derför bodskap sände
 Till Cajsa ätt infinna sig!
 De sökte henne grannelig,
 Men hon war ej ätt finna.

Då måste Cajsas wän, wår Prest
 För Höswitsmannen stiga,
 Och wittna, som han kunde bäst,
 Om denna underpiga.
 Han tappert stred för deß försvar:
 Det säkert Cajsas ande war,
 Som ingaf honom orden.